

MALPRAKTİSLERE YÖNETİMSEL
YAKLAŞIM

Pelin PALAS KARACA¹

| GİRİŞ

Malpraktis; latince kökenli olup, “male (kötü)/prakxis (uygulama)” kelimelerinin birleşmesiyle oluşmuş, “kötü ve hatalı uygulama” anlamına gelmektedir. Dünya Tabipler Birliği (DTB) tarafından da malpraktis “*hekimin tedavi sırasında standart uygulamayı yapmaması, beceri eksikliği veya hastaya tedavi vermemesi ile oluşan zarar*” şeklinde vurgulanmıştır. Ulusal Hasta Güvenliği Vakfı (National Patient Safety Foundation) ise malpraktisi hastaya sunulan sağlık hizmeti sırasında bir aksamanın olduğu, kasıtsız ve beklenilmeyen sonuçlar şeklinde tanımlamaktadır. Günümüzde de malpraktis sağlık profesyonelinin etik dışı davranması, kabul edilen tıbbi standartlara uygun olmayan karar vermesi, mesleki beceri ile uygulamalarının yetersiz olması, uygun olmayan davranışlar sergilemesi sonucu hastanın yaralanması ve/veya ölmesidir. Genel olarak bu durum sağlık kurumlarında, polikliniklerde, muayenelerde, eczanelerde, bakım evlerinde ve hastaların evlerinde karşımıza çıkmaktadır.

Malpraktis, mortalite ve morbiditeye yol açan ciddi bir halk sağlığı sorunudur ve Amerika Birleşik Devletleri’nde önde gelen ölüm nedenlerinden biridir. Malpraktis, küresel ölüm nedenleri arasında kaza, kanser, insan immün yetmezlik virüsü (HIV) enfeksiyonu vb. sonrasında sekizinci sırada gelmektedir ve en yaygın ölüm nedenidir. Ülkemizde de tıbbi hata oranları tam olarak bilinmemekle birlikte, dünya ülkeleri ile benzerlik gösterdiği, sağlık profesyonellerinin hata yapma oranlarının %6.2 olduğu ve hastaların yarısından fazlasının (%65) ciddi tıbbi bir hataya maruz kalmaktan korktuğu bildirilmektedir. Buna rağmen cevaplanmamış sorulardan biri “Tıbbi

¹ Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü. pelinpalas@hotmail.com

ve kadının psikolojik durumunu gözlemiştir...Ebe Su, empati kurmuş, Gül'ün bebeği ile ilgili endişelerini önce karın muayenesi yaparak gidermeye çalışmış, Gül'ün kendisinin önemli olduğunu hissettirmiş, gülümseyerek ona da hissettirmeye çalışmıştır...Ancak, Gül, ebenin sorduğu soruları açıklamak istememiş, geçiştirmiş ve hafife almıştır...

Aşağıda yer alan soruları tartışalım;

- Gül'ün aile içi şiddete uğradığını düşünüyor musunuz?
- Sizce Gül güvende mi? Bu konu ile ilgili endişeleriniz var mı?
- Siz olsanız nasıl bir iletişim kurar ve nasıl bir bakım verirdiniz?

KAYNAKLAR

- Aksu S, Palas Karaca B. Ebelerin adli vakalara yaklaşım ile adli ebelik hakkındaki bilgi ve görüşlerinin belirlenmesi. *Türkiye Klinikleri Journal*. 2020;17(1):1-9.
- Alimoradi Z, Taghizadeh Z, Rezaypour A, et al.Evaluation of midwives' communication skills. *AFRI-CAN Journal of Midwifery and Women's Health, J*. 2013;7(1):19-24.
- Altundal H. Psikiyatri kliniğinde çalışan hemşirelerin hemşirelik uygulamalarına ilişkin malpraktis konusundaki deneyim ve farkındalıkları. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı; 2018.
- Ambaw YL, Yirdaw BW, Biwota MA, et al. Antenatal care follow-up decreases the likelihood of cultural malpractice during childbirth and postpartum among women who gave birth in the last one-year in Gozamen district, Ethiopia: a community-based cross-sectional study. *Arch Public Health*. 2022;80(1):53.
- Ambaw YL, Yirdaw BW, Biwota MA, et al. Antenatal care follow-up decreases the likelihood of cultural malpractice during childbirth and postpartum among women who gave birth in the last one-year in Gozamen district, Ethiopia: a community-based cross-sectional study. *Arch Public Health*. 2022;80(1):53.
- Amiri A. Role of nurses and midwives in improving patient safety during childbirth: Evidence from obstetric trauma in OECD countries. *Appl Nurs Res*.2020;56:151343.
- Amiri M, Khademian Z, Nikandish R. The effect of nurse empowerment educational program on patient safety culture: a randomized controlled trial. *BMC Med Educ*. 2018;18(1):158.
- Angelini DJ, Greenwald L. Closed claims analysis of 65 medical malpractice cases involving nurse-midwives. *J Midwifery Womens Health*. 2005;50(6):454-460.
- Ayoubian A, MahmoodAbadi H, Dehaghi Z. Midwifery errors: A descriptive study in Isfahan Forensic Medicine General Department. *Mater Socio Medica*. 2013;25(3):175.
- Beigi M, Asadi L, Valiani M, et al. Evaluating different types of malpractices in midwifery that were referred to the forensic medicine commission and the medical council between 2006 and 2011 in Isfahan province, 2013. *Iran J Nurs Midwifery Res*;2015;20(4):426-30.
- Berglund S, Grunewald C, Petterson H, Cnattingius S. Severe asphyxia due to delivery-related malpractice in Sweden 1990-2005. *BJOG*.2008;115(3):316-323.
- Bristh Journal of Midwifery. From theory to practice <https://www.britishjournalofmidwifery.com/content/birthwrite/from-theory-to-practice/#F1> [Accessed: 25.01.2023].

- Büken E, Ornek Büken N, Büken B. Obstetric and gynecologic malpractice in Turkey: incidence, impact, causes and prevention. *J Clin Forensic Med*;2004;11(5):233-247.
- Carlesi KC, Padilha KG, Toffoletto MC, Henriquez-Roldán C, Juan MA. Patient safety incidents and nursing workload. *Rev Lat Am Enfermagem*. 2017;25:e2841.
- Çakmak C, Konca M, Teleş M. Türkiye Ulusal Güvenlik Raporlama Sistemi (GRS) Üzerinden Tıbbi Hataların Değerlendirilmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*; 2018;21(3):423-448.
- Durmaz A, Gün Kakaşçı Ç. Simülasyon tabanlı eğitimin ebelik öğrencilerinin tıbbi hata eğilimleri ve hasta bakım davranışlarını algılamaları üzerine etkisi: randomize kontrollü çalışma. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2022; 6(3); 405-418.
- Er F, Altuntaş S. Hemşirelerin Tıbbi Hata Yapma Durumları ve Nedenlerine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi*. 2016;3(3):133-9.
- Ertem G, Oksel E, Akbıyık A. Hatalı Tıbbi Uygulamalar (Malpraktis) ile İlgili Retrospektif Bir İnceleme. 2009;84:1-10.
- Esençan Yılmaz T, Aslan E. Jinekoloji ve obstetride tıbbi hatalar ve hasta güvenliği. *Sağlık ve Yönetim Dergisi*. 2015;2(3):152-161.
- Gündoğmuş UN, Ozkara E, Mete S. Nursing and midwifery malpractice in Turkey based on the Higher Health Council records [published correction appears in Nurs Ethics. 2005 Jan;12(1):2]. *Nurs Ethics*. 2004;11(5):489-499.
- Habek D. Forensic expertise in obstetrics and gynecology- Forensic expert experience. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol*. 2021;256:1-5.
- Habte MB, T/Mariam G, Admassu B, et al. Cultural malpractices during pregnancy, child-birth and postnatal period among women of child bearing age in Loma Woreda, Southwest Ethiopia. *Heliyon*. 2023;9(1):e12792. 5.
- Huntington B, Kuhn N. Communication gaffes: a root cause of malpractice claims. *Proc (Bayl Univ Med Cent)*. 2003;16(2):157-161.
- Kassim PNJ, Najid KM. The causes and implications of obstetric malpractice. *International Journal of Basic and Applied Science*. 2015;4(3):320-325.
- Kaya Odabaş R, Taşpınar A. Jinekoloji ve obstetri alanlarında adli olaylar ve ebelik yaklaşımı. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2020;3(2):143-150.
- Keleş M. Cerrahi hemşirelerinin çalışma ortamı algıları ile tıbbi hata tutumları arasındaki ilişki. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. İzmir; 2022.
- Mankan T, Turan Bahçecioğlu G, Polat H. Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinde Malpraktis. *HSP*; 2017;4(2):98-104.
- Martijn LL, Jacobs AJ, Maassen II, Buitendijk SS, Wensing MM. Patient safety in midwifery-led care in the Netherlands. *Midwifery*. 2013;29(1):60-66.
- McCool WF, Guidera M, Griffinger E, Sacan D. Closed Claims Analysis of medical malpractice lawsuits involving midwives: lessons learned regarding safe practices and the avoidance of litigation. *J Midwifery Womens Health*. 2015;60(4):437-444.
- Melesse MF, Bitewa YB, Dessie KN, et al. Cultural malpractices during labor/delivery and associated factors among women who had at least one history of delivery in selected Zones of Amhara region, North West Ethiopia: community based cross-sectional study. *BMC Pregnancy Childbirth*. 2021;21(1):504.
- Morgan C, England R. Communication Skills For Midwives: Challenges In Everyday Practice. Open University Press, 2012.
- Rodziewicz TL, Houseman B, Hipskind JE. Medical Error Reduction and Prevention. In: *StatPearls*. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; December 4, 2022.
- Sadıç E, Alparslan Ö. Kadına yönelik şiddet ve adli ebelik. *Meyad Akademi*. 2021;2(2); 150-162.

- Savaş Ç. 2014-2021 yılları arasında dokuz eylül üniversitesi tıp fakültesi adli tıp anabilim dalı tarafından adli raporu düzenlenen malpraktis olgularının değerlendirilmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı. Uzmanlık Tezi; 2002.
- Şahin D, Faikoğlu R, Şahin İ, et al. Hemşirelikte malpraktis: olgu sunumları. *Adli Tıp Bülteni*. 2014;19(2):100-104.
- Taghizadeh Z, Pourbakhtiar M, Azimi K, et al. Claims about medical malpractices resulting in neonatal and maternal impairment in Iran. *Journal of Forensic and Legal Medicine*;2019;66:44-49.
- Traina F. Medical malpractice: the experience in Italy. *Clin Orthop Relat Res*. 2009;467(2):434-442. doi:10.1007/s11999-008-0582-z.
- Tuncer Yılmaz B, Alan S, Öztürk M. Malpractice in midwifery: A cross-sectional retrospective study from Turkey. *Health Sci Q*. 2022;2(1):1-9.
- Türkmen H, Ekti Genç R. Ebelik ve Yenidoğanda Malpraktis. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2017;20(2):154-9.
- Yang L, Cai JF, Gao D, et al. Retrospective Analysis on 1 900 Cases of Medical Malpractices. *Fa Yi Xue Za Zhi*;2019;35(4):428-432.
- Yemane REH, Sokkary N. Sexual Assault/Domestic Violence. *Obstet Gynecol Clin North Am*. 2022;49(3):581-590.